

KS § 52

KS KF/2020:17 - 432

**Yttrande över remiss avseende "En utvecklad vattenförvaltning" –
Betänkande från vattenförvaltningsutredningen (SOU 2019:66)****Ärendebeskrivning**

Lomma kommun har beretts möjlighet att inkomma med yttrande över vattenförvaltningsutredningens betänkande "En utvecklad vattenförvaltning" (SOU 2019:66) som vattenförvaltningsutredningen överlämnade till regeringen i december 2019.

Vattenförvaltningsutredningen har haft i uppdrag att utreda och utvärdera ansvarsfördelningen, beslutanderätten och organiseringen av myndigheterna inom vattenförvaltningen, samt lämna förslag på hur organisationen bör vara utformad för att underlätta en effektiv, samordnad, förankrad och ändamålsenlig förvaltning. I uppdraget har även ingått att föreslå hur finansieringen av de åtgärder som följer av åtgärdsprogrammen bäst kan säkerställas samt lämna nödvändiga författningsförslag.

Utredningen föreslår en rad förändringar där bland annat riksdagen och regeringen får tydligare roller och där styrsignaler, finansiering och uppföljning hänger ihop utifrån ordinarie förvaltningsstruktur. Även lokal samverkan och delaktighet ska utvecklas genom förstärkt statlig vägledning och en indelning i fler vattendistrikt än idag. Med förstärkt statlig finansiering kan åtgärdsarbetet enligt utredningen också trappas upp.

Planeringsavdelningen har i skrivelse 2020-04-07 lämnat förslag till yttrande.

Ärendet har behandlats av planledningsgruppen 2020-04-15, § 11.

Beslutsunderlag

- Skrivelse 2020-04-07 från planeringsavdelningen
- Regeringskansliet, "En utvecklad vattenförvaltning" - Betänkande från vattenförvaltningsutredningen (SOU 2019:66), Remiss daterad 2020-01-29
- En utvecklad vattenförvaltning, Betänkande av vattenförvaltningsutredningen, Stockholm 2019, Statens offentliga utredningar, SOU 2019:66

Kommunstyrelsen beslutar följande:

- Lomma kommun lämnar följande yttrande:

Lomma kommun har tagit del av SOU 2019:66 och lämnar här synpunkter främst på förslagen om organisatoriska förändringar. Kommunen är berörd på flera sätt av utredningen och har också ett djupt engagemang i vattenfrågor och har

samarbetat framgångsrikt under nästan 30 års tid i arbetsformer som byggts upp genom de vattenråd där kommunen är en viktig part.

Generella synpunkter

En stor del av utredningen går igenom styrkor och svagheter med nuvarande arbetssätt i svensk vattenförvaltning. Många av de identifierade bristerna känns igen, men har också övervunnits i vattenrådets arbete i våra avrinningsområden. Anledningen till detta är finansiering av fast personal, uthållighet samt noggrann förankring genom lokal samverkan. Detta är också ett sätt att arbeta som stämmer väl överens med EU:s intention med vattendirektivet. Det lokala engagemangets betydelse slås också fast i §4 vattenförvaltningsförordningen. Utredningen föreslår nu en mer centraliserad organisation som stämmer bättre överens med den svenska sektorsindelade förvaltningsmodellen där styrningen kommer från staten och utförs på lokal nivå. Denna organisation går då stick i stäv med EU:s grundläggande intention i vattendirektivet, att vattenförvaltningen skulle drivas ur det lokala perspektivets engagemang – precis som vi arbetat under lång tid i Höje å avrinningsområde respektive Kävlingeåns avrinningsområde.

Utredningen säger sig vilja främja det lokala engagemanget och även stärka detta, men samtidigt tydliggöra att det är staten som styr genom sina sektorsmyndigheter. Föreliggande förslag innebär att Havs- och vattenmyndigheten (HaV) samt Statens geologiska undersökning (SGU) får ett utvidgat ansvar för yt- respektive grundvatten, inte enbart genom övervakningsprogram och beredning av länsstyrelsernas förslag på miljökvalitets-normer och operativa planer, utan även med uppdraget att ta beslut om förvaltningsplanerna och samråden. Kvar för kommunerna i denna process finns då rollen som datainsamlare samt förslagsgivare av åtgärder, men utan någon verklig makt att driva frågorna eller att finna lösningar utanför sektorsmyndigheternas mallar.

Från ett kommunperspektiv kan man redan se att detta inte är möjligt. Engagemang kan bara finnas om det även finns viss makt och medbestämmande. I förslaget säger man att detta medbestämmande ska värnas av sektorsmyndigheterna, men erfarenheterna från liknande konstruktioner i processer för havsplaneringsdirektivet respektive översvämningdirektivet visar att det inte fungerar i realiteten. Symptomatiskt är kanske att denna utredning inte gått på remiss till ett enda vattenråd trots att det står i förarbetena till vattendirektivet att de organisationer som företräder den lokala nivån ska samrådas med i frågor som berör dem.

Förslaget i utredningen att införa referensgrupper för uppföljning på olika nivåer är bra och kan vara en väg framåt för mer lokal förankring om det utvecklas. Även finansieringsförslagen om utökad statligt statsbidrag till kommunerna för att kompensera för ökande kostnader är bra. Detta till trots bör det poängteras att en stor del av problemet för att komma vidare i åtgärdsarbetet i sydöstra Skåne även handlar om åtkomst av mark och rådighet över mark för åtgärder.

Specifika synpunkter

På sidan 259 står att "Det har framförts att det vore bra om det fanns ett statligt bidrag riktat till vattenråd som stöd för personalkostnader." Detta stöd finns idag och uppgår till 70 tkr. För att få bättre bäring borde det dock vara högre och täcka minst 25 % av en tjänst för att få genomslag.

Kommunal fysisk planering

På sidan 331 beskrivs hur flera aktörer upplever svårigheter med att få genomslag för miljö kvalitetsnormerna i den fysiska planeringen. De rättsliga möjligheterna upplevs vara begränsade, särskilt när det handlar om att använda planverktyget för att rätta till befintliga fel. Möjligheten att ställa krav på åtgärder inom befintliga planlagda områden för att förbättra vattnets status beskrivs som begränsade. Även om reglerna är tydliga om att kommunerna är skyldiga att följa miljö kvalitetsnormerna saknas det stödjande regler om detta i plan- och bygglagen. Detta är en beskrivning som även Lomma kommun ställer sig bakom. Tilläggas kan att uppströms liggande kommuner i princip aldrig planerar för att bidra till att uppnå miljö kvalitetsnormerna för havets vattenförekomster. Att ansvaret för detta vilar lika på alla kommuner borde tydliggöras om de föreslagna lagutredningarna kommer till stånd.

Sändlista
Miljödepartementet